

Lähetysseuran kehitysyhteistyö Kolumbiassa

Luterilaisen maailmanliiton ihmisoikeusohjelma

Kolumbia kuuluu virallisesti ylemmän keskitulon maihin, mutta samalla se on yksi maailman eriarvoisimpia maita: kansalaisten väliset tuloerot ovat valtavat ja maanomistus on keskittynyt harvojen käsiin. Kolumbian alkuperäiskansat ja afrokolumbialainen väestö ovat heikoimmassa asemassa, ja heidän asuttamansa maakunnat ovat maan köyhimpiä ja väkivaltaisimpia. Virallisten tilastojen mukaan Kolumbiassa on 87 alkuperäiskansaa (yhteensä noin 1,4 miljoonaa ihmistä), joista ainakin 35 kansaa on vaarassa kadota aseellisen konfliktin ja pakolaisuuden myötä. Afrokolumbialaisia on noin 4,3 miljoonaa; koko maan väestöstä heidän osuutensa on noin 14 %, mutta maan sisäisistä pakolaisista heidän osuutensa on yli puolet. Vesi ja sanitaatio, ruokaturva ja koulutus ovat kaikki huomattavasti kansallisen keskiarvon alapuolella: kansallisella tasolla perustarpeet jäävät täyttymättä keskimäärin 27 %:lla väestöstä, mutta alkuperäiskansojen kohdalla luku on 57 % ja afrokolumbialaisten kohdalla 66 %. Pahin tilanne on afrokolumbialaisten ja embera-kansan asuttamassa Chocón maakunnassa. Se on mineraaleiltaan yksi maan rikkaimpia alueita, johon kaivostoiminta keskittyy sekä laillista että laitonta tietä, mutta samalla se on ylivoimaisesti köyhin: noin 75 % Chocon väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä.

Kolumbian hallitus ja Farc-sissijärjestö allekirjoittivat rauhansopimuksen v. 2016 joulukuussa. Valtion virallisesti rekisteröimiä konfliktin uhreja on noin 8 miljoonaa ja sisäisten pakolaisten määrä noin 7 miljoonaa. Väkivalta jatkuu rauhansopimuksesta huolimatta, sillä maan toinen sissijärjestö ELN ja puolisolitaalliset joukot jatkavat ja laajentavat toimintaansa Farcin entisille alueille.

Luterilaisen maailmanliiton Kolumbian maaohjelma pyrkii vastaamaan niihin kärsimyksiin ja haasteisiin, joita yli 50 vuotta kestänyt sisällissota, luonnonkatastrofit ja laitton kaivostoiminta ovat aiheuttaneet. Maaohjelma suojelee yhteisöjen maa- ja alueoikeuksia ja ihmisten toimeentulolähteitä sekä työskentelee yhteisölähtöisen rauhan aikaansaamiseksi ja katastrofiriskien vähentämiseksi Chocóssa ja Araucassa. Ohjelmaa toteutetaan sekä paikallisten kansalaisjärjestöjen kautta että suoraan.

Lähetysseuran tukeman työn piirissä on 5271 suoraan hyödynsaajaa, joista 3400 on alkuperäiskansoihin tai afrokolumbialaisiin kuuluvia henkilöitä ja 224 vastuunkantajia. Epäsuoria hyödynsaajia on 12.000.

Väkivallasta sovintoon

Antioquian maakunnan pääkaupunki Medellín on yksi Kolumbian väkivaltaisimmista ja kahtiajakautuneimmista kaupungeista. Rauhansopimus maan pitkän aseellisen konfliktin jälkeen ei ole lopettanut levottomuuksia ja väkivaltaa, sillä mm. puolisolitaallisten joukkojen toiminta Medellínissä ja sitä ympäröivällä maaseudulla on vilkasta. Myös huumekauppa ja jengit rehottavat ja kaivosteollisuuden laajeneminen lisää ihmisoikeuksien ja erityisesti maa- ja alueoikeuksien loukkauksia. Medellínissä elää satojatuhansia maan sisäisiä pakolaisia alttiina väkivallalle ja ihmisoikeusloukkauksille. Rauhansopimuksen

SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

toimeenpanovaiheessa alueelle on sijoitettu sissijärjestö Farcin entisiä taistelijoita, mikä lisää jännitteitä ja yhteisöjen haastetta konfliktinjälkeiseen elämään siirryttäessä.

Hanke on osa Kolumbian yli 50-vuotisen sisällissodan jälkeistä rauhan ja sovinnon prosessia. Hankkeessa annetaan yhteisöpohjaista psykososiaalista tukea sodan ja väkivallan jaloissa eläneille kyläyhteisöjen jäsenille ja tuetaan heitä oikeuksiensa vaatimisessa ja toteuttamisessa, rauhansopimuksen sisällön tuntemisessa, itsesuojelumekanismien luomisessa ja käyttöönotossa ja Farcin entisten taistelijoiden yhteiskuntaan sopeuttamisen prosessissa.

Hanketta toteuttaa Lähetysseuran pitkäaikainen kumppani Kolumbian evankelisluterilainen kirkko IELCO, jonka kanssa on aikaisemmin toteutettu syrjittyjen ihmisten oikeuksia ja elinmahdollisuuksia edistäviä sekä ympäristönsuojelullisia hankkeita, mutta jolla on myös paljon kokemusta koulutuksesta ja konfliktiympäristössä toimimisesta. Maan hallitus on aktiivisesti etsinyt kirkollisia toimijoita rauhan ja sovinnon työhön sekä korkean tason osallistujina rauhanneuvotteluihin että ruohonjuuritasolla rauhansopimuksen toteuttamiseen. IELCO on vastannut tähän haasteeseen itsenäisenä kirkkona ja osana ekumeenista DiPaz-rauhanverkostoa.

Hankkeen piirissä on 4079 suoraa hyödynsaajaa, joista 404 on alkuperäisyhteisöjen jäseniä ja 119 vastuunkantajia. Epäsuoria hyödynsaajia on 9000.

Miinauhrien tuki Araucassa

Miinanraivaus Kolumbiassa on valtava tehtävä, sillä Kolumbia on Afganistanin jälkeen maailman raskaimmin miinoitettu maa. Lähes 11.000 kolumbialaista on kuollut tai loukkaantunut miinaonnettomuuksissa vuodesta 1990, heistä noin 1100 lasta. Kolumbian maakunnista Araucassa on toiseksi eniten miinauhreja: lähes kaikki onnettomuudet tapahtuvat maaseudulla ja suurin osa uhreista on vammautunut pysyvästi. 10 % uhreista on lapsia. Monet vammautuneiden perheistä ovat joutuneet sisäiseen pakolaisuuteen. Koska suuri osa on miehiä, naisten vastuulle jää perheen elatuksen, korvausten ja terveydenhoitopalvelujen etsiminen. Vammautuneilla on myös paljon psykologisia ongelmia. Valtio ei ole käytännössä järjestänyt heille sitä tukea ja apua, jota he tarvitsevat pystyäkseen auttamaan itse itseään.

Miinauhrien tukihankkeella parannetaan Araucan maakunnassa tapahtuneissa miina- ja räjähddeonnettomuuksissa vammautuneiden henkilöiden elämää antamalla heille psykososiaalista tukea ja oikeusapua sekä tukemalla ja kouluttamalla heidän omaa ASODIGPAZ-etujärjestöään vaikuttamistyöhön. Lisäksi annetaan miinaonnettomuuksien ennaltaehkäisyyn tähtäävää koulutusta kyläyhteisöjen jäsenille.

Hanketta toteuttava kumppani on Luterilaisen maailmanliiton (LML) Maailmanpalvelu-osasto, joka toimii ihmisoikeusperustaisesti ja kokonaisvaltaisesti syrjittyjen ja marginaalisten väestöjen elämän parantamiseksi. LML on myös yksi harvoja kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä, joilla on aluetoimisto Araucassa, ja se on alueella pitkäaikainen ja hyvin tunnettu toimija sekä kansalaisyhteiskunnassa että valtion tasolla. LML tekee mm. läheistä yhteistyötä valtion miina-asioista vastaavan DAICCMA-yksikön kanssa.

Hankkeen piirissä on 1604 suoraa hyödynsaajaa, joista 120 on alkuperäisyhteisöjen jäseniä ja 45 vastuunkantajia. Epäsuoria hyödynsaajia on 3000.